

ԱՌԲԻՆ ԵՄԻՐԵՐ

Կոստանդնուպոլիս, 1 Յունիս:

Երէկ առտու 1. Վսե. Բիզա փաշան պալատի մեծ մարտախոր, կառավարութեան (Կահիրէի Պահարի շոգենաւով) խնամքի տակ, ուր տեղ ութ օր պիտի կենայ կրօն, իր շինել տրեւած զործատուները տեսնելու, որպէս զի պատրաստ ըլլան անգղիական միջոցները ընդունելու, որ քիչ ատենէն իր հետը պիտի բերէ Լոնտոնէն մեծապատիւ Տոտեան Հոգանքի տղան: Բէպէտ տեսնութեան հարկաւոր զործքերը կըստիւրեն 1. Վսե. Բիզա փաշային որ մայրաքաղաք գտնուի, այսու ամենայնիւ հարկաւոր եղած ատեն ալ կըրթայ իր ներկայութեամբ քաջալերութիւն կուտայ հոն տեղի զործքերուն ալ որն որ իր հրամանով սկսան: Բ. յոթան մեծ նախանձաւորութիւն ու զործունէութիւն կը յուլցնէ երկրին հարստութիւնները ծաղկեցնելու ու զործատուներ հաստատելու, որ տեսնութեան եկամուտները շատցնեն ու աւելի մեծ հանգստութիւն տան ժողովոյն:

— Երբիցա Նոր լուրերը կըմանուցանեն թէ Լիւպիցա իշխանուհին Միքէլ իշխանին մայրը մեռեր է փեղեղարեւոյն բազմաբնակ: Բաղդադ հանգէտ կատարելու ժամանակին յանկարծ անանկ փութորիկ մը եղեր է սոսկալի կարկոտով որ մեծ վնաս տրեր է արտերուն: Դառնալով որ ամէն տեղ աւերալ զիւրաւանքներուն իր զիւրաւանքին պէս մեկնութիւն կուտայ, աւ ձախորդութիւնն ալ ան չարիք:

ԲԱՆԱՍԻՐԱՆԱՆ

Մեծապատիւ Ստեփան Պ. Աշխատող Ռաֆայէլ Ղարա մանկ իր ազգասիրական գովելու եռանդէն շարժւելով փորձեց մը հաստատել Եւրոպայէն զարգացող հայոց ազգին մանկաւոր համար. ու 15000 Աստուծոյ փութին, գրեթէ 180,000 տաճիկ զուրուզ գրէր է կայսերական զանաւորներ որպէս զի անոր տոկոսով նոյն փորձեցին ուսուցիչներուն փորձքը հոգացի: Աստուծոյ հոգով զործունէութեանը համար հետագայ հրովարտող տրուէր է յիշեալ ազնուական Ստեփան Ստեփանի կայսերական կառավարութեան, որուն թարգմանութիւնը սարգս գործառ ըլլալուն արժան չի համարեցանք աշխարհագրաբար գործունէլ:

Մեր ֆերտիւնանտոս Լուսինն ոգորմութեամբն Լստուծոյ կայսր Լուստիկայ, առաքելական Լիքայ Ունգարիայ և Բազմիայ, այս անունն հինգերորդ. արքայ Լոմարիայ և Վենետիկ, Գաղմատիայ, Կրովատիայ Սլոնեանայ, Գաղղիկիայ, Դալմատիայ, Լիւրիկիայ, Լոթարիայ և Լայն. Երբիցա Լուստիկայ. Մեծ

և Աստուծոյ հայրազուն Աստուծոյ իր շնորհակցի հայր. նախորդութեամբ արդարեւ մեծ իրաւունքներ ստացած է Հայոց ազգին երախտագիտութեամբ փութ. ու կըհամարձակիք ըսել թէ Նոր Միկենայ մը եղաւ ազգերու մէջ, ուսմանց և գրականութեան յառաջդիմութեանց համար սրտանց հոգ տանելով:

Աստուծոյ հայրազուն հաստատութեանը համար բաւական է ըսել

ներուն մէկը սեպեց, որոնց պատճառ ըլլալով աւելին ամենուն ատելի էր:

Կրտսէ նաեւ թէ ժողովուրդը հաճութիւն չի ցուցներ Նոր իշխանի մը ընտրութեանը. բայց չենք կարծեր որ ստոյգ ըլլայ աւ լուրը, որովհետեւ Բ. Գուրը ամենին յայտարարութիւն մը չառաւ աս բանիս վրայօք:

— Հրեղի փաշան Լաքիւպի կառավարիչը, ու Լաքիւրի համար փաշան իր եղբայրը որ Հալաբուտէրէի կառավարիչ է Լաքիւրի մէջ, դատ մը ու նիւտով Կոստանդնուպոլիս կեւած էին: Բ. Գուրը թէպէտ հաշտեցուց աւ երկու եղբայրը, բայց անոնք երեսնայ բարեկամութիւն կըյուրուէին մէկ մէկու, ու անպակաս էր իրենց կռիւը. Բ. Գուրը թէպէտ կառավարութիւնը ձանձրանալով ատենց կամակորութեանը որ չին ուղիւ սրտանց հաշտուէր, մէկը Գլխիւ աքսորեց ու մեկը Բէպէտ հրա:

4 Յունիս:

Բ. Գուրը հետագայ փոփոխութիւնները բրաւ: Բ. Վսե. Սահեմէտ Վարդ փաշան Չանաղ գալէի, Լաքիւպի կառավարիչ անւանեցաւ Հալաբուտէր փաշային տեղը:

Բ. Վսե. Գալար փաշան Չանաղ գալէի կառավարիչ կալեցաւ:

Բ. Վսե. Լաքիւրի փաշան Գալարի կառավարիչ եղաւ Լաքիւրի պէլին տեղը:

Բ. Վսե. Միքա Սաիտ փաշան Սիւրիքի, Լաքիւրի փոխանորդ կառավարիչ կարգէ:

Գուրը Հետորիկայ, Գուրը Դիմարիկայ, Սալիւրուրգի. Ստիւրիկայ. Կարինթիայ. և Կառնիոյ. Իշխան մեծ Տրանսիլուանայ. Մարքիոյ. Մորաւիայ. Գուրը վերանկողման և ներքնակողման Սիլեսիայ. Ստիւրիայ Պարմայ. Պալանտիայ. և Գուրապաղիայ. Ստիւրիայ. և Գալարիայ. Տեսքիայ. փորձողիայ. Սալիւրուրգի. և Գալարիայ. և այլն. Կոմ Հարաբուրգի. Տիւրուիայ Սիլեսիայ. Կիւրուրգիայ. Գորիսիայ. և Գալարիայ. Իշխան Տիւրիկիայ. և Բիքիսիայ. Մարքիոյ վերանկողման և ներքնակողման Գուրապաղիայ. և Կարմիայ. Կոմ Բարաբուրգի Լաքիւրի. Գալարիայ. Գալարիայ. Ստիւրիայ. և Տեր Տերգեստայ. Կատարայ. Մարքիոյ. Ստիւրիայ. և այլն:

Լաքիւրի Գլխիւ փոփոխութիւնները բանիցս այսոցիկ, ամենեցուն որոց անին է. թէ մեք մտադիրագոյնս զմտաւածեալ, թէ որչափ յարգանք և գովութիւն մնան այնոցիկ, որք փոյթ անին կալեալ զերատուէ կըթուլան:

որ Վենետիկ Ռաֆայէլի բարեհաճաւ դպրոցը, նմանապէս Երախտագիտութեամբ ազգայն ու տղոց երկու դպրոցներ, որոնց աւարձիք իր հանգստեալ ազգասէր հոր ու վերջինները իր յաւանքին են, այլ և բազմահատոր պիտանի գրքերու թարգմանութիւնը ու տպագրութիւնը աւ հայրենասէր Ստեփանի արդեամբ կըլայէ հիմա մեր ազգը, ինչպէս են Ռուսիոյ Հոռ. մեական պատմութիւնը, Հնարագործութիւնը, Պատմաբան և այլն:

յաւ, ու նոյն դաւաւը պիտի կառավարէ ինչպէս Բ. Վսե. Սահեմէտ փաշային կատարեալ աւարձութիւն ստանալը:

Բ. Վսե. Լաքիւր փաշան անցած կիրակի Պաղատաւն. եկաւ, ու աս օրերս Բարձրապետիւ Լաքիւրի հետ ալ տեսնուեցաւ իր պաշտօնին վերաբերեալ տեղեկութիւնները տալու համար: Ստոյգ է որ դեռ բան մը չիմացանք Բ. Լաքիւրի անցքի լուր մը, բայց ալեկ զիմանալով Բ. Վսեմութեան արգարտեք ու խոհեմ բարքը, կընանք հաստատել թէ անշուշտ հաճելի կերպով մը լըմնցուցած է իրեն յանձնուած ծանր պաշտօնը:

Կորին Լաքիւրի Բարձրութիւն Բարձրիայի Լաքիւրի իշխանը իրեքշաբթի եկաւ քարանդիւնայն ու ուղղակի իրեն համար պատրաստուած Վէյ օղլուի բնակարանը դնայ: Հետեալ օրը Բ. Վսե. Լաքիւր Գլխիւ փաշան, օգուտաւոր Լաքիւրի քեւայրը, Միւրաղ Եֆէնիւն արտաքին զործոց պաշտօնատարի փոխանորդը, ու Սալիւր Եֆէնիւն արքունի դրան առաջին Թարգմանը, այցելութիւն դային անոր Բ. Վսեմութեանը կողմէն:

Նոյն օրը Բ. Գուրը ընդունեց Գալարի Գլխիւ դեսպանին ու Վէյի գործակալին այցելութիւնը, երէկ ալ միւս տեսնութեանց դեսպաններ: Բ. յոթ ինքը այցելութիւնը բրաւ Լաքիւրի Գլխիւ փաշան, ու ետքը Բ. Լաքիւրի անցնէ պտուտիւր դնայ:

Բ. Գուրը Լաքիւրի Լաքիւրի իշխանը ամուսն 14

մանկանց դպրոցաց՝ օգտակար հիմնարկութիւնս բարեպաշան տրովք գովելու նախանձութեամբ կանգնել ի բարեհաճանս Մերոյ սիրելի Կատարիկէրտի Տրանսիլուանայ. և յաճումն ուղիւ հաւատոյ. ամեն իրի իսկ զարնուական Վէյի քանար Ռաֆայէլ որպէս Մեծ ազգաւորի զապկաւ Լաքիւրի գլխիւ ազգէ՝ զնենան ի Ստարա՝ ի Հնդկաց աշխարհին՝ վասն առաւել սիրոյն առ ազգն իւր, զՀայոց Լաք, ծանեալ ի դոյն գործ յօժարել. զի յնչից անտի իւրոց յիւրմէ ձարտարութեան յաջողոյ՝ յապատ Ստարաւական Բարաբուր Գլխիւ Լաքիւրի Լաքիւրի վասն յառաջագնաց աննելոյ զերթութիւն դպրոցաց ամենայն կողմանցն այնոցիկ՝ Ստարա մի ըստ հաւատոյ Ուղղափառ. . . Լաքիւրի յնչ գունելութիւն մանկանց կամեցաւ հիմնարկել, այլ աւանց ինչ ամենեւին խտրելոյ զազգն կամ զկրօնան. և վասն նորին իրաց զգրեալ թուղթն հիմնարկական՝ առ ընդունելոյ ի մէջ զբարիախորժ հաստատութիւն մեզ խոնարհութեամբ մատոյց. որոյ հիմնարկական թղթոյ պատճենն այս է:

«Եւ Լաքիւրի Լաքիւրի Լաքիւրի անգղիացի՝ քանզի ցանկացայ նշանակ ինչ նոր ցուցանել զձմարիտ բարեկամութեան առ Հայոց Լաքիւրի Լաքիւրի Լաքիւրի, որք ի ժամանակի աստ յայտնի զօրութեամբ բարիախորժ Լաքիւրի»

ին պիտի մեկնի, կըսեն, ասկէ Վիեննա երթալու :
Պահանջներու (գարաւու) զօրապետ Վալտի պէյին յանձնեալ է որ Վ. Բարձրութեանը քով միջամտարի պաշտօնը վարէ, անոր հետը ընկերաւ նալով ուր որ երթայ նէ :

Ն. Բարձրութիւնը քարանդինայէն ելելու ատեն իր հրամանին յանձնեալ զինուորներուն շատ աւաւտածեալութիւն ցըցուց. քարանդինայի վերակացուն ալ պատակաւ մատանի մը ընծայ ըրաւ, բազմակիւն անդամանդէ (պըրլանդի) իր փակադի ծովը (չիֆրա) :

Կառավարութիւնը լրաց ուր Պոսնայի զանազան կողմերը քիչ մը խռովութիւն ծագեց, բայց ան միջապէս զսպեց եւ խռովարարները ու ամէն տեղ բարեկարգութիւնը հաստատուեց :

ԵԳԻՊՏՈՍ

Լեզքսանգրիս, 25 Մայիս :

Ն. Բարձրութիւն փաշան՝ Սուհարէմ պէյին պարտեղը կը բնակի հիմակ, ու ամէն գործերը հոն կը տեսնուի :

Քիչ մը ժամանակէն ՚ի վեր է որ մարախը (չէ քիրկէ) մեծ վնասներ կուտայ արտերուն : Նա պատիժը ան սոսկալի հիւանդութեանը հետ մէկտեղ, որ շատ ատեն չէ երկրիս կենդանիներուն հանդիպեցաւ ու դեռ կըսէ ալ, ցաւալի զգացում մը տը վաւ ամէնուն :

Բայց գեղացիները աղէկ հոգ տարին աս վնասուկար միջատները (պեօճէք) բնաջինջ ընելու. քանի մը պարտեղներու մէջ օրը ինչուան 100 ու 150 օխայ ժողովեցին, ու չէ թողուցին որ ալ էվելի վը նաս հասցունեն :

Վասոր իմացեցաւ հեռագրութեամբ (թէլէկրաֆ), որ մէկ շոգենաւ մը հասեր է Սուէզ ու կըսէ թէ ուղղակի Չինէն կուգայ կայսեր հաստատութեան թուղթը բերելով Վանքինի զաշնագրութեանը համար :

Քունական շրջափարտակին որ յօծեալ (մագաւորէ) յԱ. գոտական խնամէն Ֆիւրտինանտոսէ Մոսկով մարդասիրապէս շնորհեցաւ, ստացան Վաղարք ազատ և Մ. քունական. և ըզձացեալ ևս իմ զի և այս քաղաք բարգաւաճան և մեծապայծառ փառաւորութիւն ըստ նմանութեան այլոց ևս քաղաքացի ՚ի մեծատարած գաւառսն ընդ փառաւորն առաջնորդութեամբ Մատրիական Տանն մեծացեալ պայծառանան՝ գտցէ, և ընկից յառաջագէտ, ՚ի մոի եզի, եթէ Մատրիական կամք իցեն, ՚ի դմին քաղաքի կարգել Վարժոց ընդ յետագայ անփոփոխելի պայմանօք :

Վախ և յառաջ իսկ քան զամենայն. անուանեցի այդ Վարժոց Սաֆայէլեան :

Լըրորդ. Տացէ քաղաքն շինուածս պատշաճ ըստ իմոց հաճոյցի, որ իցեն լոկ պիտանացու առ վերջ ասացեալ վախճանն. և յայնժամ աւանդեցից 15000, այս ինքն շնորհատան հաղար արծաթ Փլորինս ՚ի հասարակաց Վանձատան Տրանսիլուանեայ, առ ՚ի դնել զայն 6 պոյնթն վեց առ հարիւր վաշիւ. որոյ զլսագումարոյ շահիւք՝ որ ամի ամի 900 Փլորինք բովանդակին, սահմանեցին երեք Ուսուցիչք յաշնարհական կարգէ, որ զուղղափառ... հաւատաւ դաւանեցին, և չալք յաղողակք ունիցին նախամեծարութիւն քան զայլն, որոց

Լեզքսանգրիսի մէջ 28 ժանտախտի դիպած պատահեցաւ անցած ամսու 7 էն ՚ի վեր : Երբքին կողմերն ալ միշտ պակաս չէ, թէև առողջութեան կառավարութիւնը շատ զգուշութիւններ կընէ :

ՄԱԿԵՂՈՒՄ

Սեւանի, 30 Մայիս :

Օսմանեան շոգենաւը Լէնի տնեա, ամսու 26 ին հասաւ ու նաւահանգիստը, ու 950 բեօիֆ զօրք առնելով անմիջապէս Պոլիս դարձաւ : Լըսէի թէ քանի մը անգամ ևս պիտի գայ հոս յատկապէս զօրք տանելու համար :

Պոլսոյ գողերուն ընկերներէն քանի մը հոգի ալ քաղքիս մէջ ելեցան մօտերս. բայց տեսնալով որ ամէն մարդ մեծ զգուշութիւն կընէ ու անհարին է իրենց գարշելի ճարտարութիւնը բանեցընել, հազիւ թէ 1500 զուռուշ գինետունէ մը գողնալով նաւը մտեր խղիւր անցիւր են :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՄԻՔԵՐ

ԼՆԳՂԻՆ

Լնցած ամսու սկիզբները՝ հասարակաց խորհրդարանին խնդրանքը հաշիւ ըլլալով իմացեցաւ որ Չինի պատերազմին համար 4215413 լիւթ սթէլին ծախք ըրեր է Լնգղիայի տէրութիւնը : Վանթոն քաղաքի ազատութեան գինը՝ 5787504 լիւթ սթէլին էր. ուստի Լնգղիայի շահը 40 միլիոն ֆլ. ընթիւ կը հասնէ. ասկէ զատ 6 միլիոն թալէրի աֆիօն կուգէ նա, 3 միլիոն թալէրի չափ ալ չօնկի վաճառականները պարտք ունին, նաև զանազան գումարներ որ չինտու ընկերութիւնը ծախք ըրեր է պատերազմին ատեն որ հիմակուհիմա չի գիտցըլի : Վանթոնի ազատութեանը համար դեռ վաճառելու են, վեց ամիսը անգամ մը, ինչուան յունվար 1846 ին, (15 միլիոն թալէր 181 միլիոն ֆլանք) :

Երկուքն առաջինք ՚ի մշտնջենաւորս ունիցին ուրոյն ուրոյն իբրև թոշակ 300. Երեք հարիւր. համուռ 600 վեց հարիւր ֆլորինս. իսկ վերջինն կամ երրորդն 250. Երկու հարիւր յիսուն ֆլորինս, մնացեալ 50 յիսուն ֆլորինքն տացին եկեղեցական հայտադի զՔրիստոնէականն ուսուցանողին. և գործ իցէ նորա յուսումն Վրիստոնէական Վարդապետութեան զմանկտին կրթել :

Լըրորդ. Համարձակ լիցի մտանել ՚ի Վարժոց անդր ամենայն ումէք յօտարականաց անտի, յինչ և իցէ Լեզք ծնելոյ, և զինչ և իցէ կրօն դաւանելով. մանաւանդ՝ եթէ կամակար ևս ակորթեցէ հոգեւոր քրիստոնէական վարդապետութեանն ունիցիր լինելոյ :

Չորրորդ. Իմ ցանկացեալ սրտի մտք՝ զի մի իցէ թէ Հայերէն լեզու փտարանդի լինիցի ՚ի քաղաքէն, կամք իմեն, թէ մանկտին, մանաւանդ հայք, մինչ չեն մտեալ ՚ի Վարժոցն, զիւրեանց զեպհական զճննդեան լեզուն գիտացեն, գոնեայ ընթերցումն և գրելումն ՚ի նոյն լեզու. բայց լիցի իշխանութիւն վերակացուի վարժոցին՝ զայդ պայման ՚ի դէպս դէպս գեղարհնս տնօրինելոյ. բայց այս առ մանկուն Հայոց միայն, որք չեն յայդմ քաղաքէն :

Հինգերորդ. Վերակացուն վարժոցին լիցի միշտ Մուսնի Վատարան խոստանալու քաղաքին : Սուսուցիչքն՝ մինչ դեռ ես կենդանի իցիմ՝ ինե սահմա-

Վոստրայի մէջ ծեր մարդ մը մեռաւ 81 տարեկան որ խղճութեամբ կապրէր, ու իր ժառանգներուն 60,000 լիւթ սթ. թողուց : Նա անձր որու արհեստն էր կնկոյց գլուխը յարգարիւ յիսուն տարի կար որ ստիպէր էր աս արհեստէն հրաժարիլ, վասն զի չէր կրնար իր ապրուստը ճարտիւր, ու սկսած էր վաշխառութիւն ընել : Պզտիկ գումարներ փոխ կուտար գրաւով (բէհին), ու աս անիրաւ առոււտուրին մէջ ըլլած շահերով ու ագահութեամբն էր որ աս չափազանց գումարը ժողովէր որն որ իր զաւկընէրուն կը ձգէ հիմայ : Իր տանը մէջ պատկերներ գտնուեցան, փոխ տըրած ստակներուն զրաւի տեղ առնեալ, որոնք խոստութեան (նէմլեք) գեղեր էին. նաև վեց կատու ունէր որոնց վրայ միայն կը տեսնուէր իր առատածեալութիւնը. անոնց ամէն մէկուն համար օրը իրեք սօլի ծախք կընէր :

Թոռիկի տունը 100,000 ֆլանք տըրաւ և րուսաղէմի հիւանդանոցին հիմնադրութեանը համար ու Վրանքֆօրդ քաղքին մէջ ալ ժողովրդանոց (սինաոն) մը շինել տըրաւ :

ԲՐՈՒՍԻԱ

Պէրլինի վերջին լուրերը կը ծանուցանեն որ աղնուական տիկին մը՝ ցաւալի ու անակնկալ զգալով իր տանը մէջ հանդիպեցաւ : Երբ որ թաշկինակով երեսը կըսրէր, յանկարծ սուր ձան մը ձգելով ինկաւ մարեցաւ : Հոն գտնուողները շուտ մը օգնելու գացին ու տեսան որ աջ կողմի աչքէն շատ արուն կը լալէր. վասն զի թաշկինակին մէջ տեսող մը ըլլալով ողորմելի տիկին աչքին բերք (պէպէկ) մտեր էր շատ խորունկ : Նոյն վայրկեանին վերաբոյժները հասան հանդիպման տեղը՝ որ ստատիկ ցաւ կը պատճառէր բայց ինչ օգուտ որ աչքը կուր ցաւ :

ՄԱՂԻՆ

Վա կողմի առողջութեան հոգաբարձուները որ լոշեցին որ ասկէ ետեւ Վոստանընուալիսէն ու Տաճկաստանի ուրիշ կողմերէ եկող ճամբորդները մա-

նելք՝ և յետ իմոյ մեռանելոյ՝ ՚ի ձեռն դատաւորաց խղիւսաբէթուպօլսեցոյ Վաղաքին սահմանելք՝ միշտ հաստատութեան Բարձրագոյն Մարզական Վատաւարութեան Տրանսիլուանեայ առաջի մատուցին. մինչ զի առանց այն հաստատութեան մի իւրք ամենեկին միսսցին ՚ի գործ պաշտաման իւրեանց :

Վեցերորդ. խնամութիւն Սուսուցիչք և Վրիստոնէական վարդապետութեան Վարդապետ ընտրելոյ՝ յետ իմոյ մեռանելոյ՝ Վատաւորաց մնացէ. այսպիսի ինչ պայմանաւ. զի ՚ի պակասին միջ ուրուք՝ անձինս երկու Մարզական Վրանն մատուցեն, զի զմի դը ՚ի նոցանէ ՚ի հարկէ հաստատեցէ Մարզական Վրանն :

Եօթներորդ. Որ առ գլուխն Վրամոյ Հիմնադրութեան՝ այն հանգոյն այլոց Վրամոյ Հիմնադրականաց ընդ հոգաբարձութեամբ Բարձրագոյն Մարզական կառավարութեան 6 վեց առ հարիւր վաշիւս բերիցէ, տուեալ ՚ի վարձու կատարեալ ապահովութեամբ շահիցն :

Վերջին. Վամք իմ են. թէ մինչ դեռ ես կենդանի իցիմ. մանկտի Վարժոցին ՚ի հինգերորդում աւուր Մարիի ամոյ իբրև ՚ի տնական աւուր ծննդեան իմոյ, առնիցեն դադարումս յուսմանէն. իսկ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ յաւուր տարեգործի մահուան իմոյ՝ Պատարագք մա-

քուր թղթով, մինակ 9 օր քորոնդինա ընեն : Ընկեց կինացւի որ բարեկարգութեամբ առաջ գացած էն քարանդինայի գլուխը թիւնները . ուստի ամենեւին չենք երկայելի որ առ հասարակ ամենուն ալ հաճելի ըլլալու է առ լուրը :

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼԱՐԻՐ

Օգոստոսի, 11 Հունիս :

Սինեայ լճիկերութեան կառավարութիւնը միշտ անխնայ ջանքի հոգ կը տանի նոյն ընկերութեան աղօթքուն նպատակը շատ հնարաւորութեամբ առաջ տանելու ու գործքի դնելու համար : Ըրդէն լճիկերութիւնը քանի մը քաղաքներ վարժապետներ հաստատեց ու հարկաւոր եղած քաղաքներ խրկեց հայազգի աղքատ տղայ ուսուցման յառաջադիմութեան օգնելու : Ըրդէ բերանը մօտ եղած քաղաքներէն սկըսեցաւ այսինքն Մանիսա, Պայընտըր, Լոտէմիշ, Կոստոպա ևն . ու այսուհետեւ ևս ուրիշ հեռավոր հայազգի եղած քաղաքներուն համար ալ հոգ պիտի տարելի :

Ըսկէ՛ի զատ քաղաքիս զպրատուններուն արժանաւոր կառավարիչներ կարգեց բարեկարգութիւնը հաստատ պահելու համար : Ըրդէ Մարտիան զպրոցին աշխարհագրութեան, երկրագիտութեան, մաթեմատիքայի, ուրուագրութեան ուսուցիչներուն ամսականները կը հաստատեց : Կոստոպա Սարգսեան աղջկանց ուսուցման զաղղ իրակէն վարժապետին վարձքը Սինեայ լճիկերութիւնը կը վճարէ :

Հոյսերնիս հաստատ է թէ մեր ազգին հայրենաւոր լճիկացի, ու հայրագութ եկեղեցականաց բարեսէր խնամքով ու առատաձեռն օգնականութեամբ ըստ ազգասիրական ընկերութիւնը ալ աւելի ծաղկելով կարող ըլլայ պիտի օրէ օր իր ուսուցման սիրական բարեգործութիւնը ու նպաստը ևս առաւել տարածելու :

Սինեայ լճիկերութիւնը առ օրերս մէկ մաս ֆիզիկական գործիքներ ընկալաւ Վիննայէն, ուր ի

վարուց ապաւրած էր . որոնց ցուցակը հետեւեալ թիւով մը պիտի որ հրատարակենք :

Վաշատոհմիկ Վարդան Ստեփան աղան իր աղանակաւ լծակիցովը երկուշաբթի օրը զաղղ իական շոգենակով Կոստանդնուպօլիսէն եկաւ հոս : Յիշեալ մեծաշուք աղան թիւստէն Վիեննա անցնելով, անկէ Կանուբի վրայ զուարճութեան ճամբորդութիւն մը ընելու համար մայրաքաղաքը գացած էր իր բարեանունդ ամուսնոյն ընկերութեամբ . որուն հայտաւր աղնիւ բնութիւնը յիշատակութեան ու գովութեան արժանի է անշուշտ, ու ըստ մասին կը հաստատէ անգղիացիներուն հայոց վրայ ունեցած սէրը :

Ն. Վեհապառնութիւն Բարեկարգի կայսրը իր ընդհանրական հիւպատոսին Եղիշու Ս. Բարեկարգի երկրէն պատկի տապետութեան խաչը շնորհեց, ըրած ծառայութիւններուն փոխարէն :

Օսմանեան պատերազմի գործիչ մը Վուշատայէն զալով, անցած ուրբաթ օր ներսի կողմէն եկած զօրքերը առաւ Պօլիս գնաց :

Սուստաֆ Մահար փաշա Սերէզի Կոստոֆ փաշային տղան, կերակի օր իրիկան դէմ Եղիշու հասաւ : Ըստ զինուորական պաշտօնատարը՝ որ Լիվայի աստիճան ունի, տարի մը կայ որ բարձրագոյն հրամանաւ հետեւալ ու ճիւղորդ զօրքերով նաեւ չորս կոտոր թնդանթով լճիկերութիւն մէջ կը արտօմէր վըրանաբնակները (կէօչպէ) քաղաքներու ու գիւղերու մէջ տեղաւորելու, յաջողութեամբ իր գործը գլուխ տարեր է . ու նոյն վրանաբնակներէն ալ խել մը զինուոր հաւաքեր է :

Յիշեալ փաշան այսօր կը մննի ասկից Պօլիս երթալու, ուր կանչուած է Բարձրագոյն Վանէն, ու հետեւ ալ 300 հոգիի չափ իր ժողոված զօրքերէն պիտի տանի :

— Լոտէմիշ բնակող յարգի բժիշկ պարոն Սարգիս Կարապետեանը՝ յիշեալ Մահար փաշայի հետեւ

ւակ զօրաց գունդին բժշկապետ կարգեցաւ բարձրագոյն հրամանաւ :

Սլավալիս վերջին լուրերը ցաւով զիպւած մը կը ծանուցանեն : Ս. Վաղինքի Պէլոմ անունով զաղղ իացի մը և ուրիշ մէկը, (որ Եղիշէն կուգային ձէթ գնելու համար ու հետեւին ալ բաւական ստակ ունէին) Միտիլիէն երկու թիւով նաւակ մը կը մտնան Սլավալիս անցնելու երկու սպառազէն (փիւսիլա) տաճկի հետ որ խորհրդով ընկերացեր են որպէս զի սպաննեն առ ճամբորդները ու դրամը յափշտակեն : Ստի Սլավալիս նեղուցը մոնալէն ետեւ, տաճկին մէկը յանկարծ կրակ կընէ ու կը սպաննէ Պէլոմ որ իր քովը նստած է եղբի, անոր ընկերն ալ սատակ կը փրկուորէ . նոյն վայրէն ինչի միւս տաճիկն ալ նաւակարին մէկը կը դարնէ : Ընշուշտ մէկալ նաւակարն ալ քիտի սպաննէ եղբի ասոնք . բայց նա բարեբաղդութեամբ ժամանակին իր ձեռքի թիւակը վերցունելով անանկ ու ժով կը դարնէ չորագործներէն մէկուն զլիւն որ կիսամուկ կը լինայ հոն : Ընտանը վերաւորված նաւակարն ալ սիւտ առնելով կը ցածին չափ կաշխատի իր կեանքին մնացորդը ու ընկերը աղատելու : Վերջապէս կը բռնեն ասոնք երկու տաճիկն ալ ծովը կընտեն ու ետքը Սլավալիս կը հասնին : Վաղինքի կառավարիչը իսկոյն ողջ նաւակարը բանտը դնելով մարդ խրկեց որ երթան ծովը նետած մարդասպանները գտնան : Կեռ չենք գիտեր որ ասոնք ողջ մնացին մի արգիօք թէ խղճեցան : Վերաւորված նաւակարը Սլավալիս մեռաւ :

Վաղինքի փրկականտայի զպրոցին աշակերտները չորեքշաբթի իրիկան դէմ վարժապետներուն ընկերութեամբ քարատաշ ըսած ծովեղբիքը գացեր են որ ծովը մտնան . բայց դժբաղդաւ բար աշակերտներէն մէկը քիչ մը հեռու երթալով չենք գիտեր ինչ զիպւած հանդիպեր է որ Զուրին տակը մնացեր է . ընկերները առ բանիս վրայ մեծ վախ ու վիշտ զգալով իսկոյն վարժապետներուն ի

տուցին ի փրկութիւն հոգւոյ իմոյ . և մանկտի վարժողին յիշեցնեն զիս յաւուր յայնմիկ, իրրե զհիմնադիր նորա՝ ի հեղուկ զաղթան իւրեանց առ Բստուած՝ տուիչն ամենայն բարութեանց :

Ի գլուխ հանեմ զկարգ իրացս այնոցիկ, խնդրեալ մեծարանօք զնորհա զայս Բարձրագոյն Բարեկարգի կառավարութեան, ամենեւին ըստ օրինակի հաստատեալ կարգի կը թուութեան (Օրիորդաց ճառելոյ Վաղինքի, որ յինէն կանգնեցաւ, և Զրովարտակա Տէրութեանն) մեծասաներորդ աւուր մայիս ամսոյ 1827-րդ ամին, 4438 թուոյ ծանուցաւ . և Բարձրագոյն Զեղնակութեամբ իւրով հաստատեցաւ, և իրքն յարգինս ածան . զի և այսմ վարժոցի և սորին Ուսուցչաց յանձն առցէ մարդասիրութեամբ գլխաւոր տեսուչ և այցելու լինել : և մեծազոր իշխանութեամբ իւրով պաշտպանել այսմ, զոր ևս փութամ հաստատել ի փառս Բնեւազորն Բստուածոյ, ի պատիւ պարծանաց Վերտինանտոսի առաքելական Բարեկարգի : և Դորով լինանն որ հնազանդեալ հպատակեալ են նորա թիւած ողորմած անուշակ գաւազանի իշխանութեանն Բարեկարգի ի փրկութիւն և ի բարգաւաճանս :

Ըրդէ զայս ամենայն հաստատուն առնելոյ մշտնջենաւոր ժամանակօք, այսր գրոյ հաստատութեան իմով իսկ ձեռամբ արկի ձեռնագիր . և պնդեցի իմով վաւերական

կնքով :

Տուաւ գիրս յազատ յարքունական քաղաքի Սամօ շրջավար. յաւուր երկրորդի Հօլիս ամսոյ . յամի Տիտոն ի հաղարկորդութեամբ Ութ հարկերորդութեամբ քառասներորդութեամբ երկրորդութեամբ :

Առէքսանդր Ռաֆայէլ Յ. Զ. Ապետ Առաքելոցի (Տ. Կ.) Իս արդ մեր ըստ գլխաւոր պաշտպանութեան իրականաց մերոց, զոր յիրաւի համարիմք ունել, և վարել իրրե Բարեկարգ առաքելական, և իշխան Սեծ Տրանսիլվանիայ, ըստ պատշաճի հասարակաց պիտոյից և օգտութեան, առ ի կարգելոյ և յօրինելոյ զպարութիւն և զուսումն, և ըստ թեւադրութեան և աղաչանաց վերոյ գովեալ հիմնադրին ազնուական Բարեկարգի Ռաֆայէլի Բնագիտի Բարեկարգի, որովք յորդորիմքն ի յառաջադիմութիւն մանկանց դպրոցաց, որոց և ըսաք իսկ, և յանձն առաք խնամով մարդասիրութեամբ, զամենայն պայմանս՝ որք ի գրի անդ հիմնադրութեան, որ մեզն առաջի մատուցաւ, գրեալ կան . զորս և ի սմին Զրովարտակիս մեքում ի մէջ բերաք . նոյն պայմանաւ ընկալաք, հաճեցաք, հաւանեցաք . որպէս սովին Զրովարտակաւ ընդունիմք, հաճիմք, հաւանիմք, և հաստատեմք . զի կարգաւորութիւնքն յառաջագոյն յօրինեալք, որք և յետոյ սփռելոց են, վասն յարգարկելոյ զկարգս ի . . . Ուր

զափառ Վարժոցս, ևս և ի սմին նորոգ կանգնեալ Ռաֆայէլեան վարժոցի ճշգիւ պահեստին, և ըստ մտաց հիմնադրին զամենայն յարգարկելով . շնորհելով ևս մարդասիրութեամբ, զի շինուածս, ի ձեռն յառաջագոյն ասացելոյ ազատ և արքունական քաղաքին Կրդուեալ Սիւրբանութեանն որ մատուցաւ մեզ ի 26 Հունիսի 1842 . և զօրութեամբ Բարձրագոյն արքունական հրամանիս մերոյ գրելոյ ի 12 աւուր Կոնստանդնուպօլիս ամսոյ 1842 . ի կարգէ անտի հասարակաց ստացուածոց քաղաքին այնորիկ յանձն առաք ջնջել . և ի փողոցի անդ, որ ըստ խառնաւորանձ ուսմաց ընդունի «Ույ Ուղագ» կոչի . և զմիոյ կողմամբ նորա կայ պարտեզ Հօլիսանու Վարդ բնակ քաղաքացւոյ, և զմիւսով կողմամբ տուն (Թեհորի Կօթ) վէշ քաղաքացւոյ, այն դարձցի այսուհետեւ ի շինուած պիտոյից վարժոցին . և հիմնադրական գլուխ արծաթոյն 15000 . ուսինքն հնգետասան հազար արծաթ ֆլորինք տացին ի մեր Վիւանն Սիւրբանն . ըստ օրինակի կարգաւորութեանն յառաջագոյն եղելոյ ի մէջ վասն հաստատուն գլխոց, այնպէս և սա արկի ի կիր : Իս միւսն գամայն խոստանամք ևս վասն մեր, և վասն յաջորդաց մերոց արքայից Զուրբարիայ և իշխանաց մեծաց Տրանսիլվանիայ զայն հիմնադրական թուղթն ողջ և անարատ մեզէն պահել, և հոգ յանձնի ունել, զի և այլք որոց և

մայուցիւր են, որոնք թէպէտեւ այն խեղճը շուտ մը հանել տալով ծովուն մէջէն, ու քիչ մը կենդանութեան նշան տեսնալով վրան, հարկաւոր եղած միջոցները գործքի դրել են, բայց օգուտ մը չըլլելով սա ողորմելի տղան մեռել է, որ վերջի շնորհալոյսը Վաղմիր Պէլոմին քեւոր լինէ է եղել:

Անշուշտ հրաշագործ դարձաւ մը մէջէն հիմակ, վասն զի օր ըստ օրէ անանկ լուրեր կըլլան որ մեծ զարմացում կը տան մարդուս: Սօսինկ Լափէրդալը օրագիրը կը հաստատէ, որ Պէն անունով անգղիացի մը ելեկտրական հեռագրութիւն մը հարկէր է տը պագրութեան համար: Լոնտոնի մէջ, կըսէ, օրագիր մը վրայ կապարեայ գրերը շարելով նոյն օրագիրը կընայ տալէ Լիփփորայ ու այնքան քիչ աւտենի մէջ որչափ որ կըբէթ թերթ մը թուղթ մամուլով տալիւ:

Լոնտոնի օրագիր մը մէջ կըկարդացել: Մաքսատան կառավարութիւնը դադող իական մատաք ձեռք ձգելով մարտէն փախցուցած, անոր տէրը Ս. Վանտի անգղիացի երեւելի վաճառականը զատապարտեց որ 20,000 լիւրէ սթէլլին 2,500,000 զուռուշի չափ տուգանք (ճէրէմէ) տայ: Մաքսատունը կանչեցին սա վաճառականը ու ըսին որ դիւրութեան համար կընայ տոմսակ ու պայմանաժամով հատուցանելի թղթեր տալ: Վաճառականը պատասխան տրուաւ համարձակութեամբ: Իր հայրենիքը ազատող հռոմայեցիի մը պէս. «Պարոններ, գիտնաք որ ինչպէս միայն մէկ Լատուած մը կայ երկինքը, ուսանկ ալ մէկ Վանտի մը կայ Լոնտոն քաղքին մէջ. ահա իմ տոմսակ 20,000 լիւրէ ըսթէլլին»:

Փրէս օրագրութեան մէջ կըկարդացել: «Կուստէնթէն առած լուրերնիս Լամբիդայի օրագիրներով մարտի 28էն են: Փօէնթափթի մէջ մեռնողներուն թիւը 6000 հոգիի կը հասնի եղեր: Սուրբ Թովմասի նամակները կը գրեն թէ՛ Սարգիսի մէջ արտաքոյ կարգի փոփոխութիւն մը եղեր է հիւսիսային կողմը՝ երկիրը երկու ոտք բարձրացել է ծովէն, ու հարաւային կողմը երկու ոտք վար իջեր է, ու աները իրենց ուղղադիր գիրքերնին կորսնցուցեր են: Բնթիկայի մէջ մեծ լեռ մը երկուքի բաժնուել է չափազանց ճեղքաւորութեամբ մը, որ մէկու կէս մըն էր կրկնութիւն ունի, 25 մէղր օգուտն իսկ է, պահեստն է՝ Ի յիշատակ իրացս այսօրէի և՛ ի հանապազորդ հաստատութիւն զոյս հրովարտակ մեր հաստատութեան մեծաւ ծածուկ կնքով մերով կախելով ամբողջեցաւ արժան համարեցաք շնորհել: Տուաւ ի կայսերական քաղաքիս մերում ի վէննա Լատրիացոց ի քսաներորդում իններորդում աւուր Լոյնմբերի ամսոյ, յամի Տիւան ի հաղարբորդում ութ հարիւրորդում քառասներորդում երկրորդում, յովեւորդումն ի աղաւորութեան մերոյ:

ՓԵՐՏԻՆԱՆՏՈՍ
Աւերստո Նոփոյ
Յովաննէս Ըօմիայի
Դրեալ զօրինակն ի մատենի Ռ. Ի. կարգ. հատոր ԺԵ, էջ 30. և այլն:
Որում վկայութիւն մատուցանէ Գրիգորիոս Բողիայ Ռուդայան, վերակայու Արքեանական Դիւանին Տրանսիլուանայ, և Գրանապահ Արքեան:

խորութիւն ու 12 մէղր լայնութիւն: Բնհարին պիտի որ ըլլայ սա թշուառ կողմնորոշ մէջ շաքարի հունձը անվնաս պահելու, ինչու որ ջաղացքները չի կրնալու են ժամանակին նորոգել:

Հատ տունն չէ որ փարկը մէջ մէկ կնիկ մը չորս աղջիկ ծնաւ, որոնք երկու երկու մէկմէկու կը պաժէին. բայց ամէնքն ալ մեռան: Վիտութեանց ճեմարանը յատուկ քանի մը գիտնական անձինք խրկեց որ երթան քննեն սա արտառոց դիպագործը:

Վանի մը կենդանիներու տարիքը:
Բնապատումները կըսեն թէ պալէնան (առաւ պալը) ինչուս հաղարտարի կապրիւարծիւը՝ 104 տարի ունեղջ իւրը (կէրկէտան) հապիւ թէ քսան տարիէն աւելի, ընտանի մեծ մկները ու աքիսը (կէլնձիկ) վեց տարիի չափ, կրկան (թօպաղը) երկու հարուր տարիէն աւելի:

Սօսերս արտառոց դիպագործ մը պատահել է Վաղմիր դեղի մը մէջ. քանի մը ոչխարներու հօտ (սիւրիւ) յանկարծ ամէնը մէկէն մեռել են: Վաղմիր ծերունիները կը հաստատեն թէ սա հարուածին պատճառը վնասակար հրանունկին (տիւլին չիլի) աճիլն է, որ երբեք տեսնուած չէր առաջ նոյն երկրին մէջ:

Վանի մը օրագրութեան մէջ կարդացինք թէ Լաբուստիէի լուսերական եպիսկոպոսը Բեքսանդր անունով, օրագիր մը կը հրատարակէ իրեք լեզուէ, հրէարէն, անգլիարէն և գերմաներէն:

Չվեցեցի բարեկրթութեան խորհրդարանը արգիլեց բոլոր երիտասարդ տղայ ծուխ (թիւթիւն) քաշելը, չէ թէ միայն անօգուտ ու դէշ բան մը սեպելով սա սովորութիւնը, այլ նաեւ առողջութեան ու քսակի վնասակար, ու հասարակաց շնորհածն ներուն ալ վտանգաւոր վան զի ծուխ քաշողներէն կրակ մը կամ կայծ մը ցատկելով ամէն տուն հրկի զութեան վտանգի մէջ կը ձգէ:

Գերմանիայի Կազէթ Խնդիրսէլ ըսած օրագիրը կըսէ թէ Լաբուստիէի գրովը երկու թուղթ գրող նրեցաւ փերուս քաղաքը անյուսալի կերպով. «5 Փռանքնոց թալէս մը երկրային (չիֆէլ) երևնալով վաճառականի մը աչքին, իսկոյն կտորէլ տըւալ զան. անոր մէջ զանրեցաւ հրամանագիր մը բռնակին համար ու փոխանակադիր մը (փօլիցա) երկու միլիոն Փռանքի Կատէնա զօրավարին համար, որն որ ինքը Լաբուստիէ գրած ու ստորագրած էր»:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՌԻՐԵՐ
ԳԼԳԴԻՆ

Մարտիկա, 30 Մայիս:

Քաղաքիս առևտրական վիճակին երևելի փոփոխութիւն մը չեղաւ: Իգմիրու բամպակներէ՝ 180 պալէս Վարպաճ Ժախեցաւ 60 Փռանքի, հարուրին 8-10 վար իջեցնելով: Բիթնը հաղիւ թէ 11 Փռանքի առնող կը գտնուի կէս քիլոկրամը (160 տիրհէմը): Սուսամներուն զինը նորէն թուլցաւ, ձէթին իջնալուն պատճառով, որ 109 1/2 Փռանքի ծախեցաւ պատրաստ ապրանքը էթթիլթիւն (75

օխան): Շէհրին 1 Փռանքի կէս քիլոկրամը դժւարաւաճաւ է: Սեւաքսը այս օրերս քիչ մը կուզի:

ՏԱՆԿԱՍՏԱՆ

Օգոստոս, 11 Յունիս:

Առևտրական վիճակը տեղոյս գրիթէ մի և նոյն է, ու նշանաւոր փոփոխութիւն մը չընդունեց:
Բամպակ: Խիստ թուլ է ու գնները անունով միայն են. նոր վաճառմունքը չունինք նշանակելու:
Բուրդ: Բաւական ապրանք եկաւ ու միշտ կը ծախուի. չի բանաւոր՝ 180 190 զուռուշ խանթալը. բանաւոր առաջին տեսակը՝ 280. երկրորդը՝ 180, ու թխպագոյնը՝ 170:

Փիլիք: Չուզիլ ու գնները իջաւ. սա օրվան արժողութիւնը 36 զուռուշ է չէքին (2 օխան):
Վախոր: Վախորաճաւ է ու քիչ ապրանք կայ բանաւոր սեւ զխորը՝ 340 զուռուշ է խանթալը. կանանչ ու ճերմակը՝ 240:

Սակամոնի: Բաւական տեսակ տղոր ապրանք՝ 250-260 զուռուշ է օխան. երկրորդը՝ 170-180:

Լիֆթոն: Թուլ է. նոր հունձէն քանի մը սէփէթ եկաւ. բայց վաճառմունք մը չեղաւ. հին հունձին ապրանքէն ետքի ծախքը 68 զուռուշ է չէքին:

Եզն մորթ: Բաւական ապրանք եկաւ ու գններ իջան. սա շաքար 6 զուռուշի ծախեցաւ օխան:

Սեւաքս: Թուլ է. Պրուսայինը՝ ըստ տեսակին 240-250 զուռուշ է թէֆէն:

Փալամոն: Վիչ կայ. Թրեստու առաջին տեսակին գնը՝ 133-140 զուռուշ է. երկրորդը՝ ու լնգղոյ տեսակը՝ 105-115 զուռուշ խանթալը:

Հաքար: Բնգղոյ աղէկ զտածը՝ 225 զուռուշ է խանթալը. Բվանայի առաջին տեսակը՝ 210. երկրորդը՝ 180:

Լեղակ (չիվիտ): Կուզիլ. Լոլանտայինը՝ 125 զուռուշ է օխան. Լնգղայինը՝ 100 զուռուշ:

ՓՈՒՆԵՆԿՈՒԹԻՒՆՐ

Օգոստոս, 11 Յունիս:

Լոնտոն	122 1/2-123
Մարսիկա	193
Թրեստ	496-500
Պրիս 7 1/2-8 0/10 քօնթրաճի քամիլի ստակով:	
Նիգնոցին զուռուշ հարուրին 13 1/2-14	

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքն ծախու տուն մը Պրիս Ենիգիւղ:
Որովհետեւ Տօքթու Կալվա Բիշկը Պրիսին երթալ ուզելով իր հայրենիքը, կը ծախէ իր Ենիգիւղէ քաղաքն ծովագրեայ տունը որ ունի իր մէջ վեց սենեակ եւրոպական ձեւով, որը Պրիս մէջ, խոհանոց, ու խոտըխհանէ երկու նաւակի համար. ունի գեղեցիկ բակ մը Եւրոպայի մօլ մարմնով յատակած. նշուկէս է նաեւ իր մուտքը. ունի նաեւ իր քիլիթէ դուռ, վեց ալ երկթէ պատուհան:
Այս տանը կից է մէկ ուրիշ տուն մ'ալ փոյտուշն որ ցաւ մաքի կողմը բանուկ ճափուռն վոյ. կընայի այս տունն ալ ունի իրեք սենեակ, գեղեցիկ ու մեծ սրահ մը, գեղեցիկ պարտէզ մը զանազան պտղատու ծառերով. ունի մեծ իւշիւղ մը (սաւնըճ) որ տանընէն հոգիով գերդաստանի մը ամէն պիտոյքին համար բոլոր տարին կօդուէ: Ցամաքի կողմի դուռնը մուտքը շատ աղվոր է ու ճամբան ալ շիտակ ու Մաղաթի քարերով յատակած որ մարմարեանայ բակին հետ կը հաղորդակցի: Ծախու առնելու զոր կընայ ամիցընէլ տալ հասկըցողի մը, ու ծախալը հարիւրն 25 վար կընայ աճեցուցած գինն:

Ի ՏՊԱՐԿՆԻ ՍՏԵՓԵՆԵՈՍԻ ՊԵՊՈՆԵՆ